Ministerul Educației, Culturii
și Cercetării al Republicii Moldova

ORDIN

18.09.2020 nr. 997

mun. Chișinău

Cu privire la aprobarea Foii de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior

În conformitate cu prevederile art.140 alin.(1) lit.a) și art.149 alin.(2) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634), precum și în scopul asigurării cadrului normativ pentru organizarea activităților de integrare a învățământului superior national în Spațiul european comun al învățământului superior,

ORDON

1. A aproba Foaia de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior pentru anii 2020-2025 (se anexează).

2. Instituțiile de învățământ superior:

a) vor elabora strategii și planuri de acțiuni de implementare a Foii de parcurs;

b) vor include în rapoartele anuale de activitate, până la data de 10 octombrie a fiecărui an, informația despre acțiunile de implementare a Foii de parcurs.

3. Direcția politici în domeniul învățământului superior va monitoriza implementarea acțiunilor preconizate în Foia de parcurs în activitatea instituțiilor de învățământ superior.

4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Foaia de parcurs se va efectua din contul și în limita alocațiilor aprobate în aceste scopuri de către fondator pentru instituțiile de învățământ superior, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.

5. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina dlui Anatolie Topală, Secretar general al ministerului.

Ministru **Igor Șarov**

N.Velișco, 232443

APROBATĂ PRIN ORDINUL NR._**997**_____

DIN__**18**___ **SEPTEMBRIE 2020**

FOAIA DE PARCURS PRIVIND INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR PENTRU ANII 2020-2025

INTRODUCERE

Un sistem educațional și de cercetare de înaltă calitate formează o forță semnificativă și un avantaj competitiv al ţării. Instituțiile de învățământ superior (IÎS) - contribuie pozitiv la reînnoirea societății și la dezvoltarea economiei. Într-un mediu mondial concurența se bazează din ce în ce mai mult pe o forță de muncă educată și pe resurse de cercetare. Producerea de noi cunoștințe și competențe, precum și utilizarea lor eficientă rămân baza succesului unei ţări în viitor. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) a lansat o reformă a sistemului de învățământ superior, cercetare și inovare, care prevede dezvoltarea şi relansarea acestuia pe o nouă bază administrativă și financiară.

În acest context, Foia de parcurs privind internaţionalizarea învăţământului superior are misiunea de a răspunde la provocările cu care se confruntă instituţiile de învăţământ superior în ceea ce priveste calitatea formării profesionale, dar şi identificarea de noi oportunităţi de fi competitive în raport cu standardele internaţionale, iar sistemul de învăţământ superior naţional să aibă o mai mare deschidere internaţională.

Foaia de parcurs privind internaţionalizarea învăţământului superior a fost elaborată în cadrul proiectului ERASMUS+ **ELEVATE** număr de referinţă: 573921-EPP-1-2016-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP „Sporirea nivelului de internaţionalizare al învăţământului superior din Republica Moldova”.

I. REALIZĂRI, TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI PRIVIND INTERNAŢIONALIZAREA ÎNVĂŢĂMÂNTULUI SUPERIOR

Republica Moldova a aderat la Procesul Bologna în anul 2005, an, începând cu care au fost realizate mai multe reforme în domeniul învăţământului superior. Principalele direcţii de realizare a reformelor au vizat în mod tradiţional trei domenii prioritare: a) schimbarea structurii sistemului de învăţământ superior, prin organizarea acestuia în trei cicluri, introducerea Suplimentului la diplomă şi a Sistemului European de Credite Transferabile; b) organizarea sistemului de evaluare şi monitorizare internă şi externă a calităţii și crearea unei Agenţii de Asigurare a Calităţii (actualmente Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare –ANACEC) şi a departamentelor de management intern al calităţii la fiecare universitate în parte; c) racordarea ofertei universitare la cerinţele pieţei muncii prin urmărirea traseului profesional al absolvenţilor, crearea legăturilor cu angajatorii, profesionalizarea învăţământului, etc.

În contextul obiectivelor stabilite în cadrul Procesului Bologna și din perspectiva globalizării de astăzi, Foaia de parcurs privind internaţionalizarea învăţământului superior (în

continuare Foaia de parcurs) reprezentă pentru Republica Moldova o necesitate, care va susține procesul de ajustare a sistemului de învățământ superior din țară la rigorile și standardele europene stabilite în Declarația de la Bologna, dar și în contextul aspirațiilor de integrare europeană a țării. Implicarea Republicii Moldova în circuitul academic european a determinat îmbogăţirea orizontului academic şi ştiinţific din sistem, prin asigurarea unui nou mediu de învăţare, precum şi de cunoaștere și înțelegere a proceselor de modernizare a învățământului superior la nivel național și internațional.
Internaționalizarea are mai multe componente, inclusiv, componenta de internaționalizare a programelor și curricula universitare, dezvoltarea programelor comune de studii superioare, promovarea cursurilor/programelor de studii superioare în limbi străine, cursuri online deschise (MOOCs), proiecte în domeniul educației și cercetării cu parteneri străini, mobilitatea academică internațională pentru studenți și profesori.

În Republica Moldova procesul de internaționalizare s-a manifestat inițial prin dezvoltarea mobilității academice internaționale, obiectiv stabilit în Declarația de la Bologna, care a avut ca țintă - *asigurarea către anul 2020 a 20% procente de studenți mobili în spațiul european.*

Ulterior, grație implicării mai active a țării în programele Uniunii Europene: TEMPUS, Erasmus Mundus și mai târziu Erasmus + fluxurile de mobilități academice au crescut considerabil, dezvoltându-se ascendent și alte elemente ale procesului de internaționalizare, precum: internaționalizarea programelor și curricula universitare, implementarea de parteneriate de cooperare în domeniul educației și cercetării cu universități europene etc.

Promovarea mobilității academice și a internaționalizării învățământului superior din țară se regăsește ca obiectiv în documentate de politici naționale, precum Codul educației (2014), Strategia *Educația 2020* (2014), dar și în cadrul unor angajamente internaționale stabilite prin aderarea Republicii Moldova la Procesul de la Bologna (2005) și semnării Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (2014). Cadrul normativ pentru promovarea mobilității academice în învățământul superior din Republica Moldova este reglementat prin *Regulamentul-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior* (Hotărârea de Guvern nr. 56/2014). Regulamentul a fost elaborat în conformitate cu rigorile internaționale în materie de mobilitate academică stabilite în Declarația de la Bologna și dezvoltate ulterior în Comunicatul de la Leuven/Louvain-la-Neuve și în Strategia de mobilitate 2020 pentru Spațiul European al Învățământului Superior (EHEA), (București 2012). În temeiul acestui Regulament și a documentelor de politici din spațiul european și având în vedere participarea Republicii Moldova la Convenția privind recunoașterea calificărilor obținute în învățământul superior din regiunea Europei, semnată la Lisabona în 1997, instituțiile de învățământ superior din țară și-au dezvoltat Regulamente instituționale proprii.

La ora actuală oportunitățile de mobilitate academică internațională pentru studenți și cadre academice din țară, se dezvoltă în contextul următoarelor programe/proiecte internaționale:
(1) *Mobilitatea academică în baza tratatelor internaționale* la care Republica Moldova este parte. Menționăm că la ora actuală Republica Moldova este parte la circa 70 tratate internaționale în domeniul educației și cercetării, care conțin și dimensiunea schimburilor academice. Numărul de burse de studii oferite în străinătate în baza acestor tratate, este de circa

6000 burse/anual, având în vedere faptul că cea mai mare parte a acestora sunt oferite de către Guvernul României, circa 5000 burse anual. Alte țări de destinație pentru tinerii moldoveni în temeiul tratatelor internaționale sunt: *Bulgaria, Slovacia, Cehia, Ungaria, Țările Baltice, Federația Rusă, Ucraina, Turcia, China, etc.* În temeiul acestor tratate internaționale tinerii din Republica Moldova beneficiază în cadrul universităților din străinătate de studii finanțate de statele respective, burse lunare, cazare în cămine studențești, drepturi sociale și asistență medicală în condițiile prevăzute pentru studenții autohtoni.

Marea provocare și aspectele care necesită regândire în contextul mobilităților menționate mai sus țin de faptul că acestea fiind oferite/solicitate pentru întreg ciclul de studii (licență, master sau doctorat) nu stimulează revenirea tinerilor în Republica Moldova. Astfel, tinerii cu o înaltă performanță academică părăsesc Republica Moldova pentru 3-5 ani de zile, iar șansele că aceștia vor reveni în țară sunt minime.

Evident, mobilitatea academică veritabilă în sensul conceput în cadrul Procesului de la Bologna presupune mobilități academice de scurtă durată (1-2 semestre), realizate în universități și centre academice din străinătate. Asemenea oportunității tinerii din Republica Moldova au în cadrul unor (2) *Programe/proiecte internaționale de mobilitate academică,* susținute de guvernele unor state și de organizații internaționale.

În acest context, menționăm: *Bursele oferite de Guvernul francez* și gestionate prin intermediul Alianței Franceze în Republica Moldova; *Programe de burse oferite de Guvernul SU*A; *Programe de burse oferite de Guvernul german prin Serviciul de schimb Academic (DAAD*), etc. Ofertele respective reprezintă burse de studii parțiale pentru toate cele 3 cicluri ale învățământului superior, dar și stagii de perfecționare lingvistică sau stagii de cercetare (circa *60-100 burse anual oferite în cadrul fiecărui program menționate mai sus).*

În aceeași ordine de idei se înscriu și programele de mobilitate academică oferite de către organizații internaționale și regionale, precum *Consiliul Europei, UNESCO, Inițiativa Central Europeană, Programul (CEEPUS) etc.*

Republica Moldova este parte la Programul CEEPUS din anul 2010, oferind 100 luni/burse pentru mobilități academice (*incoming students&teachers*)) și având, în același timp, oportunități de a beneficia de un număr mult mai mare de burse pentru (*outgoing students&teachers).*

Spre regret, universitățile din Republica Moldova, nu reușesc să valorifice pe deplin oportunitățile acestui Program, fiind active în Program doar 4 instituții de învățământ superior din țară: Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat ”Ion Creangă”, Universitatea de Stat”Alecu Russo” din Bălți etc.

La ora actuală, oportunitatea–cheie pentru promovarea internaționalizării învățământului superior în Republica Moldova, dar și sporirea numărului de mobilități internaționale este oferită de *Programul Uniunii Europene - Erasmus +*, lansat în anul 2014.

Percepția importanței Programului Erasmus + pentru sistemul de învățământ superior din țară este absolut imposibilă fără a menționa dimensiunea Programelor UE, care au precedat Erasmus +, precum: TEMPUS, Erasmus-Mundus (*mobilități de scurtă durată*), Erasmus Mundus Joint Degree (*În perioada 2014 -2017 în cadrul Acțiunii I Programe Comune de Masterat Erasmus Mundus (EMJMD) au fost obținute 23 burse EMJMD*).

În perioada 1994-2013 în Republica Moldova au fost implementate 83 de proiecte TEMPUS (creșterea capacităților instituționale) cu o valoare totală de 43 milioane de euro. Contribuția Programului TEMPUS rămâne a fi esențială în promovarea reformei și modernizării sistemului de învățământ superior și pregătirii acestuia pentru aderare la Procesul Bologna. În cadrul proiectelor TEMPUS, în perioada anilor 1994-2013 au beneficiat de mobilități academice circa 1000 de cadre academice din învățământul superior. TEMPUS este o istorie de succes pentru Republica Moldova, fiind cel mai durabil program de susţinere a reformei învăţământului superior prin care s-a reuşit: reforma curriculară, dezvoltarea guvernanţei universitare, fortificarea celor 3 cicluri de studii – Licenţă, Master, Doctorat; dezvoltarea mecanismului naţional de asigurare a calităţii în învăţământul superior; dezvoltarea autonomiei universitare şi perfecţionarea sistemului de gestionare al universităţilor; ajustarea formării specialiştilor la necesităţile pieţei muncii, crearea de parteneriate dintre mediul academic şi cel economic; fortificarea componentei de învăţare pe tot parcursul vieţii etc. Evident că majoritatea acțiunilor menționate au avut o influență directă, pozitivă pentru fortificarea procesului de internaționalizare a învățământului superior din țară.

În anul 2014, an de lansare a Programului Erasmus +, Republica Moldova a continuat să aplice pentru acțiunea *Jean Monnet* din cadrul Programului. În perioada 2010-2018 în țară au fost implementate 17 proiecte Jean Monett, acestea având o importanță inestimabilă în aprofundarea cunoștințelor despre politica, viața economică, socială și culturală a Uniunii Europene.

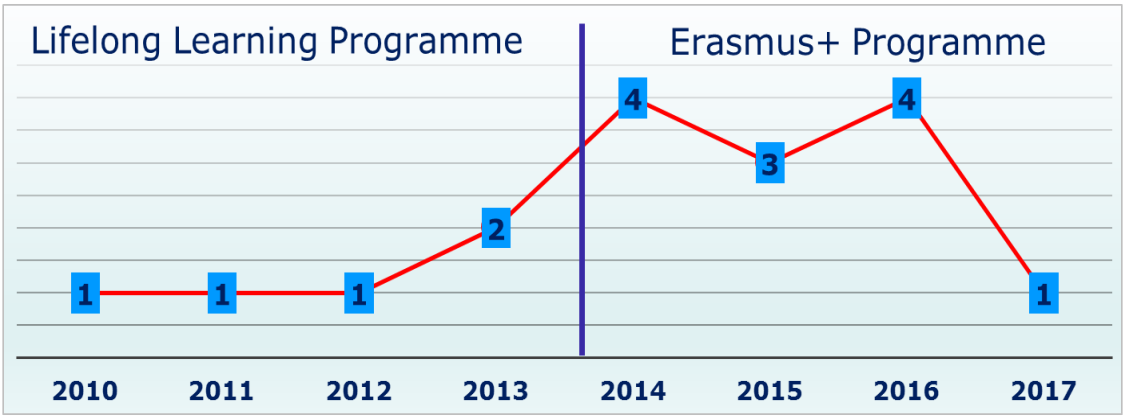

Figura.1. Dinamica proiectelor Jean Monnet realizate de universităţile din Republica Moldova

În 2015, instituțiile de învățământ superior din țară au avut acces la 2 acțiuni noi ale Programului Erasmus +, acestea fiind *Credit Mobility (* KA1) și *Capacity building* (KA2) (fostul Program TEMPUS). În contextul Acțiunii Cheie *Credit Mobility* (KA1), având drept scop promovarea mobilității studenților și a cadrelor didactice, instituțiile de învățământ superior din țară au reușit ajustarea curricula și a programelor de studii la cele europene, implicit promovând procesul de internaționalizare a învățământului superior din țară. În *Tabelul 1* de mai jos atestăm o dinamică pozitivă a implicării universităților din țară în proiecte de mobilitate academică în KA1, dar și creșterea fluxului de studenți și profesori către universitățile din Republica Moldova.

Tabelul 1. Mobilitatea internaţională Erasmus + Acţiunea cheie nr. 1 Mobilitatea creditară, KA1, anii 2017-2019

Anul	Numărul proiectelor finanţate de UE ***(proiecte ICM în cadrul programului Erasmus+)***		Gradul de valorificare a mijloacelor financiare alocate din fonduri europene**	Rezultatele obţinute urmare realizării acestor proiecte prin prisma implementării PNAAA	
	in derulare*	finisate		Planificat	Realizat
2017	0	506 mobilităţi 65 proiecte	100%	400 de mobilităţi; 50 de parteneriate inter universitare	506 mob.(126,5%) 65 proiecte (130%)
2018	545 mobilităţi 70 proiecte	0	cca 70%	400 de mobilităţi; 50 de parteneriate inter universitare	545 mob.(136,25%) 70 proiecte (140%)
2019	566 mobilităţi 134 proiecte	0	cca 30%	400 de mobilităţi; 50 de parteneriate inter universitare	566 mob.(141,5%) 65 proiecte (268%)

* Durata proiectelor ICM este de 24/36 luni
** Gradul de valorificare a mijloacelor financiare în cadrul proiectelor ICM Erasmus+ la etapa de finalizare este de cca 100%

În contextul Erasmus +, KA1 cele mai multe burse pentru studenţi şi personalul academic sunt oferite de către universităţi din România, Polonia, Germania, Grecia, Coreea, Belgia, Ţările Baltice, Austria, Turcia, Norvegia, Bulgaria, Ungaria, SUA, Ungaria, Italia, Armenia.

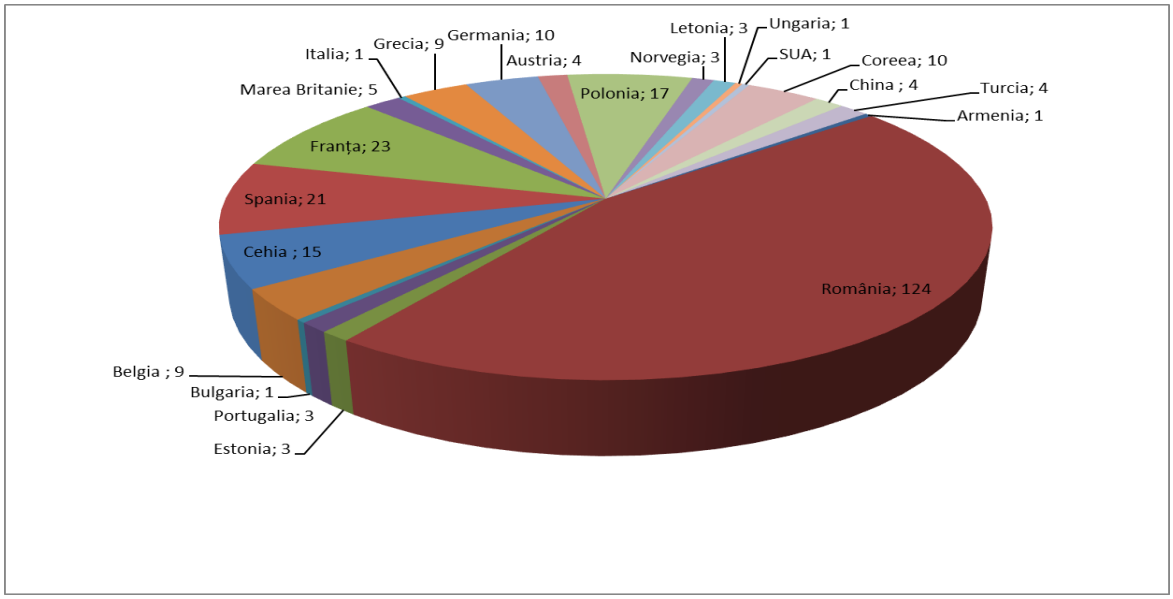

Figura 2. Mobilităţile academice în cadrul programelor ERASMUS+, acordurilor interuniversitare semnate, 2015-2017

O dimensiune importantă pentru procesul de internaționalizare este și admiterea studenților străini în universitățile din Republica Moldova. Prestigiul unor universități din țară și taxele de studii mici, comparativ cu cele din alte state europene asigură dinamica pozitivă a numărului de studenți străini care vin în Republica Moldova. Astfel, în anul academic 2017-2018 atestăm un număr de 4500 de studenți internaționali, comparativ cu 1500 în anul 2005 și 2500 în anul 2010.

Cea mai atractivă instituție de învățământ superior din țară pentru studenți internaționali este Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie "Nicolae Testemiţanu", unde studiază circa 80 % din numărul total al studispunem de rapoarte, preponderent veniți din Israel, India, Turcia, SUA. Alte universități ce oferă servicii educaționale străinilor sunt: Universitatea Tehnică a Moldovei, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova etc.

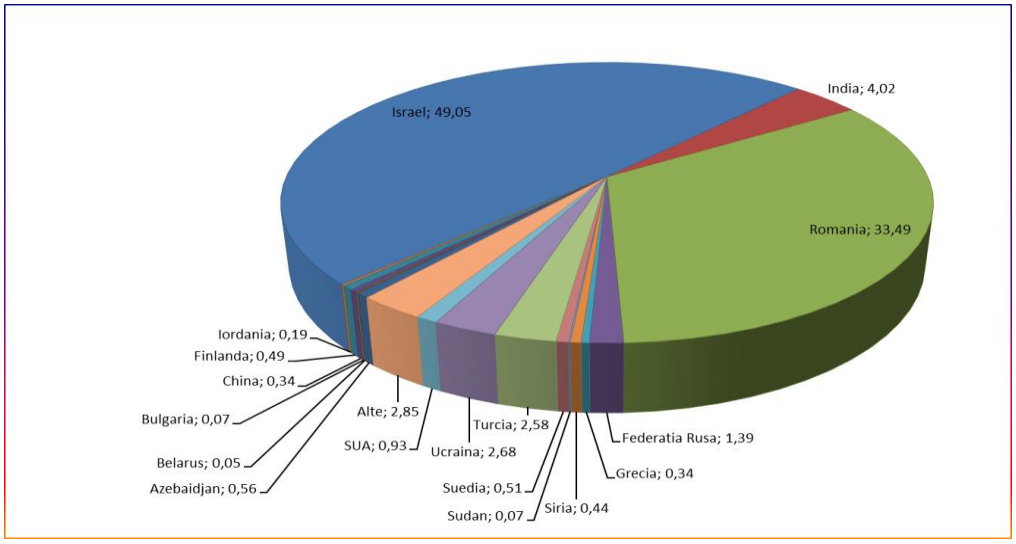

Figura 3. Ponderea studenţilor străini per ţara de origine, %, 2017/2018

Actualmente nu sunt rapoarte analitice și date statistice integrate, care ar prezenta evoluția procesului de internaționalizare a instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova, sau dificultățile privind participarea studenților și a cadrelor universitare în procesul de internaționalizare. Puținele statistici existente, referitoare la particularitățile procesului de internaționalizare, sunt fragmentare și incomplete, colectarea datelor fiind realizată doar fragmentar pentru multiplele programe și proiecte internaționale educaționale.

SITUAȚIA ACTUALĂ AL INTERNAȚIONALIZĂRII: ANALIZA SWOT

Puncte tari	**Puncte slabe**
- promovarea de către instituțiile de învățământ superior a internaționalizării în Carta universitară, planurile strategice și planurile operaționale anuale; - recunoașterea automată a diplomelor de studii a unor instituții de învățământ superior din Republica Moldova în țările străine și în companii internaționale;	- experiență/tradiție insuficientă pentru aplicarea la proiecte internaționale de cercetare și educație; - vizibilitate națională și internațională insuficientă a multor universităţi, care poate conduce, pe termen scurt, la o scădere a numărului de candidaţi pentru programele universităţilor naționale și, pe termen mediu,

- ofertă educaţională actualizată, adaptată la cerinţele pieţei muncii şi conformă cu standardele educaţionale naţionale şi internaţionale în multe universităţi din RM; - implementarea mecanismelor de asigurare a calităţii de către universităţi din ţară, experienţă obţinută în proiectele internaţionale; - participarea la numeroase foruri ştiinţifice şi diseminarea rezultatelor cercetătorilor ştiinţifice; - desfăşurarea diverselor activităţi de cooperare şi parteneriat în baza proiectelor internaţionale cu universităţi din străinătate; - creşterea interesului studenţilor şi a personalului academic pentru mobilitate externă; - sporirea numărului de mobilităţi externe pentru studenţi şi personal academic; - realizarea programelor de studii în limbi de circulaţie internaţională; - dezvoltarea programelor comune de studii cu universităţile partenere din UE; - crearea subdiviziunilor şi echipelor responsabile de internaţionalizare la nivel de facultate, departament; - realizarea cursurilor opţionale în limbi străine şi pentru studenţi; - servicii personalizate pentru studenţii şi personalul academic şi non-academic incoming şi outgoing.	poate afecta competitivitatea universităţilor pe plan internaţional; - resurse financiare şi umane insuficiente în promovarea relaţiilor internaţionale şi recrutarea studenţilor străini; - lipsa resurselor financiare și interesul scăzut al universităţilor de a susţine financiar mobilităţile profesorilor şi studenţilor; - niveluri de recompensare a staff-ului cu mult sub nivelul din ţările europene dezvoltate; - prestigiu internaţional insuficient în domeniul cercetării şi al rezultatelor recunoscute; - absenţa universităţilor în clasamentele internaţionale recunoscute ale universităţilor; - informarea insuficientă a studenţilor şi profesorilor privind programele de mobilitate la care pot candida în cadrul instituţiei; - lipsa unor mecanisme instituţionalizate de recunoaştere şi echivalare a studiilor obţinute în programe de mobilitate; - lipsa unor seminare de instruire şi formare profesională în domeniul comunicării, al networking-ului, al managementului proiectelor etc. - cunoaşterea slabă a limbilor de circulaţie internaţională; - număr insuficient de programe cu predare în limbi de circulaţie internaţională; - capacitate redusă de a atrage studenţii internaţionali la programele de studiu oferite de universitate, vizând mai cu seamă ţările cu o pronunţată creştere demografică; - infrastructură de studii şi cazare mai puţin dezvoltate în comparaţie cu condiţiile din universităţile străine; - pasivitatea unui număr mare de studenţi şi profesori privind internaţionalizarea
Oportunităţi	**Riscuri**
- sporirea accentelor politicilor naţionale de promovare a inovării în crearea şi furnizarea de educaţie internaţională; - încurajarea personalului academic prin politici instituţionale în scopul încorporării dimensiunilor internaţionale în programele de studii şi conţinuturi de curs;	- finanţarea bugetară insuficientă pentru învăţământul superior în ultimii ani poate conduce la alocarea de fonduri insuficiente pentru derularea procesului academic; - capacitate insuficientă a universităţilor de a identifica şi obţine surse financiare alternative pentru bugetele instituţiilor, fapt ce ar permite

- lărgirea spectrului de mobilități la nivel internațional pentru personalul academic și studenți prin proiectele susţinute financiar de UE prin Erasmus+, H2020, CEEPUS şi alte programe internaţionale; - oferirea asistenței, a suportului financiar și tehnic din partea donatorilor internaționali (USAID, AUF, SIDA, etc); - extinderea geografiei: export și import de servicii prin mobilități academice și de cercetare; - extinderea relațiilor de parteneriat extern cu instituții prestigioase cu profil similar; - oferirea de studii pentru studenți la toate ciclurile prin dezvoltarea programelor comune de studii în parteneriat cu universităților din UE; - aplicarea pentru obținerea diverselor resurse și fonduri naționale și internaționale.	susținerea programelor de mobilitate academică; - legislaţia naţională incompletă pentru încurajarea şi stimularea atragerii de fonduri europene pentru dotarea instituțiilor de învățământ; - exodul cadrelor universitare cu înaltă calificare este un risc potenţial, mai cu seamă în cazul cadrelor universitare tinere; - birocraţie excesivă în administrarea proiectelor internaţionale; - lipsa de motivare a studenților și a personalului academic de a utiliza / studia în limbi străine; - proceduri, deseori birocratice, privind permisul de ședere şi de vize pentru studenții străini; - internaționalizare scăzută a serviciilor publice; - numărul mare de universități publice în raport cu populația țării și riscul de a nu avea studenți străini în universitățile mici; - spirit scăzut privind internaționalizarea și atitudine slabă privind experiențele interculturale.

Capitolul II. Priorități și obiective specifice în Foaia de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior

Principalul scop al Foii de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior (în continuare Foaia de parcurs) îl reprezintă creșterea calității învățământului superior, în contextul în care aceasta trebuie să facă față unor noi provocări referitoare la competitivitatea studenților săi pe piața globală a muncii.

Pentru realizarea scopului enunțat în Foaia de parcurs, internaționalizarea învățământului superior din Republica Moldova se focusează pe următoarele priorități:

Prioritatea nr.1. Dezvoltarea cadrului de politici pentru asigurarea proceselor de internaționalizare a învățământului superior.

Prioritatea nr.2. Consolidarea capacităților umane (cadre academice și administrative) pentru promovarea cooperării internaționale și internaționalizării în domeniul învățământului superior.

Prioritatea nr.3. Internaționalizarea programelor de studii superoare și modernizarea continuă a curricula universitară, creșterea numărului de programe comune cu instituții din afara țării și a numărului de programe în limbi de circulație internațională.

Prioritatea nr.4. Creșterea numărului de studenți autohtoni implicați în procesul de internaționalizare, precum și a numărului de studenți străini, care realizează studii în Republica Moldova.

Prioritatea nr.1 – Dezvoltarea cadrului de politici pentru asigurarea proceselor de internaționalizare a învățământului superior din Republica Moldova.

Procesul de internaționalizare poate fi implementat cu succes numai dacă se elimină barierele existente juridice și tehnice în domeniul fiscal, al muncii, al vizelor și al altor reglementări pentru implementarea tuturor aspectelor de internaționalizare a învățământului superior. În caz contrar există o posibilitate reală de a se pierde entuziasmul și implicarea universităților și studenților în acest proces, în pofida sprijinului acordat de fondurile internaționale pentru implementarea internaționalizării. Astfel, elaborarea și implementarea strategiilor instituționale de internaționalizare și comunicarea cu MECC privind perfecționarea cadrului de politici în domeniu va oferi posibilitatea de a elimina barierele menționate mai sus. În acest scop, crearea și mentenanța unui portal comun „Study in Moldova' va permite creșterea vizibilității universităților naționale în plan internațional.

Obiective specifice/Acțuni prioritare :

1) Evaluarea cadrului general de politici/normativ al învățământului superior existent din perspectiva proceselor de internaționalizare a IÎS din Republica Moldova.
2) Actualizarea cadrului de politici pentru asigurarea proceselor de internaționalizare a învățământului superior.
3) Elaborarea/ajustarea/revizuirea strategiilor/planurilor de internaționalizare ale IÎS în contextul eliminării barierelor de implementare a internaționalizării.
4) Revizuirea criteriilor și indicatorilor privind dimensiunea de internaționalizare a educației și cercetării în procedurile de evaluare externă și internă a calității programelor de studii.
5) Crearea și promovarea unui singur portal "Study in Moldova".

Rezultatele scontate:

1) Cadrul de politici şi normativ ajustat în scopul facilitării și stimulării internaționalizării învățământului superior.
2) 80% din IÎS au dezvoltate documente de politici și acte normative cu aplicabilitate internă (derivate din cele naționale și internaționale) în vederea internaționalizării învățământului superior.
3) 80% din IÎS au incluse criterii și indicatori privind dimensiunea internațională a educației și cercetării în procedurile de evaluare externă și internă a calității programelor de studii superioare.
4) 80% din IÎS au strategii/planuri de internaționalizare instituționale.
5) Portal creat „Study in Moldova" .

Prioritatea nr. 2 - Consolidarea capacităților umane (cadre universitare și administrative) pentru promovarea cooperării internaționale și internaționalizării în domeniul învățământului superior

Internaționalizarea învățământului superior este o condiție necesară pentru instituțiile de învățământ superior de a avea o mai mare deschidere internațională, precum și în acest context creșterea calității educației și a cercetării. Astfel, cadrele universitare și administrative reprezintă factorul cheie în implementarea internaționalizării, dar și o mare responsabilitate a acestora pentru obținerea rezultatelor scontate.

Obiective specifice/Acțiuni prioritare :

1) Dezvoltarea și aprobarea planurilor strategice instituționale privind mobiltatea cadrelor universitare și administrative.
2) Includerea indicatorilor de internaționalizare în procesul de recrutare a cadrelor universitare.
3) Dezvoltarea și implementarea programelor de limbi străine pentru cadrele universitare și administrative.
4) Dezvoltarea unor programe de finanțare a mobilităților internaționale a cadrelor universitare și administrative.
5) Elaborarea de planuri cu privire la atragerea cadrelor universitare de peste hotare în procesul de studii din Republica Moldova și antrenarea cadrelor universitare naționale în universități din strătăinătate.

Rezultatele scontate:

1) Majoritatea universităților au dezvoltate planuri strategice de mobilitate a cadrelor universitare și administrative.
2) Universitățile au introduse indicatori de internaționalizare în recrutarea cadrelor universitare și administrative.
3) Cadrele universitare și administrative sunt apte să comunice în limbă engleză sau alte limbi de circulație internațională.
4) Cel puțim 5% din numărul total de cadre universitare și administrative participante în mobilități internaționale, sunt susținute financiar de universitățile naționale.
5) Cel puțin 1% din numărul de total de cadre universitare naționale vor ține cursuri în universități din străinătate și respectiv același număr de cadre universitare din străinătate vor fi invitate în universitățile naționale.
6) Servicii îmbunătățite prestate de personalul administrativ în relația cu studenții internaționali. Număr de personal motivat pentru internaționalizare.

Prioritatea nr.3 - Internaționalizarea programelor de studii și curricula universitare prin creșterea numărului de programe comune de studii superioare cu instituții de peste hotare și a numărului de programe de studii superioare în limbi de circulație internațională.

Calitatea educației și cercetării solicită universităților din țară și de peste hotare participarea în programe comune de studii superioare, și proiecte comune de cercetare. Evaluarea ofertei educaționale și determinarea zonelor atractive pentru programe de studii și proiecte comune de cercetare va permite o vizibilitate și o participare mai activă în Spațiul European al Învățământului Superior a universităților naționale.

Obiective/Acțiuni prioritare :

1) Încurajarea predării în limbi de circulație internațională prin acordarea de sprijin financiar și de altă natură instituțiilor de învățământ superior.
2) Inițierea proiectelor de mobilizare a competențelor și a motivării cadrelor academice în contextul elaborării programelor comune de studii superioare cu instituții de învățământ din străinătate.
3) Analiza posibilităților instituționale de dezvoltare a programelor comune de studii superioare relevante pentru studenții străini.
4) Revizuirea ofertei educaționale și elaborarea unui plan de dezvoltare a programelor de studii superioare în zonele atractive în ceea ce privește capacitatea de angajare și mobilitate a studenților străini.
5) Dezvoltarea și punerea în aplicare a programelor comune de studii superioare prin parteneriate cu instituții de învățământ superior internaţionale și în special cu instituții de înaltă calitate.
6) Crearea de parteneriate cu universități din străinătate în vederea actualizării continue a programelor de studii superioare și curricula universitară.

Rezultatele scontate :

1) Număr de programe de studii în limbi de circulație internațională în creștere.
2) Programe comune de studii superioare cu instituții de învățământ din străinătate și cadre universitare motivate pentru dezvoltarea programelor respective.
3) Plan de dezvoltare a programelor comune de studii superioare relevante pentru studenții străini bazate pe competențele și motivarea cadrelor universitare.
4) Ofertă educațională revizuită/adaptată conform necesităților de angajare și mobilității studenților străini.
5) Programe de studii superioare de licență, master, doctorat evaluate din perspectiva internaționalizării și compatibilizarea acestora cu programe de studii similare, oferite de universități din UE, ajustate la Cadrul European al Calificărilor.

Prioritatea nr.4 – Creșterea numărului de studenți autohtoni implicați în procesul de internaționalizare, precum și a numărului de studenți străini care realizează studii în Republica Moldova.

Obiective specifice/Acțiuni prioritare:

1) Promovarea sistemului de sprijin pentru studenții străini și minimizarea barierelor pentru străinii, care intră învăţământul superior naţional.
2) Adoptarea setului minim de programe de studii superioare, care ar fi oferite candidaților străini de către fiecare instituție de învățământ superior și branding-ul programelor ca parte a ofertei naționale.

3) Asigurarea promovării sistematice și strategice a programelor de studii superioare pentru atragerea studenților străini.

4) Elaborarea unei strategii de marketing şi recrutare a studenţilor străini care doresc să urmeze un ciclu complet de studii, adaptată pentru anumite programe de studiu în limba engleză/franceză ş.a.
5) Dezvoltarea unui sistem de sprijin pentru studenții locali și străini în vederea integrării internaționalizării în procesul didactic și științific.
6) Furnizarea de programe sau ateliere de lucru pentru explorarea țării și culturii naționale.
7) Promovarea ofertelor de mobilităţi în străinătate pentru studenţii din Republica Moldova.

Rezultate scontate:

1) Număr de studenți de peste hotare tot mai mare în sistemul de învățământ național.
2) Strategii instituționale dezvoltate de marketing şi de recrutare a studenților străini.
3) Sistem de sprijin dezvoltat de IÎS pentru studenții străini (s*erviciul de întâmpinare* la aeroport/ gară, *sistemul de sprijin gen „buddy syst*em", serviciul de facilitare a obținerii permisului de ședere etc)
4) Oportunități pentru studenți străini de educație multiculturală, prin promovarea de evenimente universitare comune, facilitarea explorării patrimoniului național al Republicii Moldova, cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor populare etc.
5) Grad de atractivitate a IÎS în creștere pentru studenţii străini, care doresc să urmeze un ciclu complet de studii, prin introducerea de programe de studii şi/sau module noi în limba română/engleză/franceză ş.a..
6) Oferta transparentă de mobilități academice și culturale în universitățile din străinătate.

CAPITOLUL III. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA FOII DE PARCURS

Implementarea cu succes a prezentei Foi de parcurs, care conține politici publice cu un grad sporit de complexitate, necesită detalierea obiectivelor și planificarea acțiunilor prevăzute de aceasta, coordonarea acțiunilor de implementare și monitorizarea activităților derulate. Pentru a stabili în ce măsură acțiunile planificate conduc la rezultatele scontate, este necesară o evaluare periodică a implementării Foii de parcurs.

3.1 PLANIFICAREA IMPLEMENTĂRII FOII DE PARCURS

Responsabilitatea primară pentru implementarea obiectivelor şi acţiunilor specificate în Foaia de parcurs aparține instituțiilor de învățământ superior, monitorizarea implementării fiind a Ministerului Educaţiei, Culturii și Cercetării. Foaia de parcurs formulează obiective și identifică acțiuni care țin și de sfera de competențe a altor autorități publice centrale, precum,

a Ministerului Sănătății, Muncii, și Protecției Sociale, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, care vor contribui și ele la implementarea acesteaia. Procesul de implementare a Foii de parcurs va fi organizat atât în baza documentelor de politici în vigoare, cât și prin operarea de modificări de ordin normativ.

Obiectivele stabilite în Foaia de parcurs vor fi incluse în Planurile de Dezvoltare Strategică ale universităților și autorităților publice centrale, iar implementarea acestora va fi planificată și realizată prin documentele de planificare strategică la nivel de ministere, în special Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM), bugetul și planul anual de acțiuni.

În documentele de planificare strategică se vor detalia obiectivele specifice/acțiunile prioritare, se vor stipula termenele de implementare, instituțiile responsabile, sursele de finanțare și indicatorii de monitorizare.

3.2. FINANȚAREA IMPLEMENTĂRII PREVEDERILOR FOII DE PARCURS

Costurile de implementare a prezentei Foi de parcurs sunt dificil de estimat în absența unor detalii adiționale cu privire la modul specific de implementare a unor acțiuni prioritare. În consecință, costurile exacte pentru implementarea Foii de parcurs vor fi estimate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și alte autorități publice centrale în procesul de planificare strategică, în special în cadrul elaborării Cadrului bugetar pe termen mediu și a programelor bugetare, precum și în procesul de prioritizare a solicitărilor de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare.

Finanţarea proceselor de implementare a Foii de parcurs va fi efectuată de la bugetul de stat, dar și prin atragerea de granturi, fonduri, sponsorizări şi alte surse legale, accentul punându-se pe metodologia bugetării bazate pe programe și performanță.

Chiar dacă costurile exacte pentru implementarea Foii de parcurs nu pot fi prezentate decât în procesul de planificare operațională, cadrul general de cheltuieli poate fi estimat, pornind de la costurile estimate în procesul planificării bugetare în Strategia Sectorială de Cheltuieli din Cadrul bugetar pe termen mediu pe anii 2020-2025 și proiectele de asistență externă programate pentru următorii câțiva ani.

Studenții străini pot studia în Republica Moldova pe baza burselor oferite de programele de cooperare și mobilitate academică (ERASMUS+, Jean Monett, CEEPUS, DAAD). Bursele oferite de țara noastră conform tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sunt coordonate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. În temeiul acestor tratate Republica Moldova oferă locuri la admitere la studii cu finanțare de la bugetul de stat cetățenilor din următoarele state:: *Bulgaria, Slovacia, Cehia, România, Ungaria, Țările Baltice, Federația Rusă, Ucraina, Turcia, China, etc.*

3.3. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA FOII DE PARCURS

În contextul implementării prezentei Foi de parcurs, va fi desfăşurat procesul de monitorizare a realizării acţiunilor şi evaluare a rezultatelor obţinute. Procesul de monitorizare

și evaluare vine să asigure că acțiunile prioritare ale Foii de parcurs sunt întreprinse și că ele conduc la atingerea obiectivelor specifice formulate în aceasta.

Ministerul Educaţiei, Culturii și Cercetării va coordona toate acţiunile prevăzute în Foaia de parcurs pe termen lung şi procesele de planificare pe termen scurt şi mediu. Monitorizarea implementării se va face permanent cu elaborarea rapoartelor anuale. În aceste rapoarte se va analiza în ce măsură sunt detaliate, planificate și îndeplinite acțiunile prioritare prevăzute în Foaia de parcurs.

Gradul de atingere a rezultatelor scontate va fi evaluat în baza indicatorilor prezentați în tabelă.

Anexă la Foaia de parcurs

Indicatori de performanță pentru atingerea obiectivelor specifice a Foii de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior către anul 2025

Nr.	**Indicatori**	**Ținta de referință anul 2020**	**Ținta intermediară către 2023**	**Ținta finală către 2025**
1.	Număr de acte revizuite	0	5	7
2.	Număr de strategii/planuri de internaționalizare instituționale aprobate	5	10	20
3.	Număr de IÎS, care au incluse criterii și indicatori privind dimensiunea internațională a educației și cercetării în procedurile de evaluare externă și internă a calității programelor de studii.	10	15	20
4.	Număr de IÎS cu planuri strategice pentru mobilitatea cadrelor universitare și administrative	0	10	20
5.	Număr de IÎS care au introdus indicatori de internaționalizare la recrutarea cadrelor universitare	0	10	20
6.	Rata cadrelor universitare și administrative cu competențe lingvistice în limbi străine	5%	8%	10%
7.	Rata cadrelor universitare naționale și din străinătate, care participă în mobilitate internațională	1%	3%	5%
8.	Rata programelor de studii în limbi de circulație nternațională	1%	3%	5%

9.	Număr de programe comune de studii superioare	2	20	30
10.	Rata numărului de unităţi de cursuri predate în limbi de circulație internațională	1%	3%	5%
11.	Rata numărului de studenți care audiază unități de cursuri în limbi de circulație internațională	0,1%	2%	3%
12.	Rata studenților participanți în programe comune de studii superioare	0,1%	2%	3%
13.	Rata studenților naționali participanți în mobilități academice	1%	3%	4%
14.	Rata studenților străini, care realizează studii superioare în Republica Moldova	0,1%	0,2%	0,3%
15.	Număr de acorduri internaționale semnate cu ministere/universități din străinătate	10	30	40

Ministry of Education, Culture
and Research of the Republic of Moldova

ORDER

_____nr._____

mun. Chişinău

National Roadmap on Internationalization of Higher Education and Research in Moldova

In accordance with the provisions of art.140 paragraph (1) letter a) and art.149 paragraph (2) of the Education Code of the Republic of Moldova no.152 / 2014 (Official Gazette of the Republic of Moldova, 2014, no.319-324 , art.634), as well as in order to ensure the normative framework for the organization of the activities of integration of the national higher education in the Common European Space of higher education,

ORDER:

1. National Roadmap on Internationalization of HE and research in Moldova for the years 2020-2025 (attached).
2. Higher education institutions:

a) will elaborate strategies and action plans for the implementation of the Roadmap;

b) will include in the annual activity reports, until October 10th of each year, the information about the implementation actions of the National Roadmap.

3. The Higher Education Policy Directorate will monitor the implementation of the actions envisaged in the National Roadmap in the activity of higher education institutions.

4. The financing of the actions provided in the National Roadmap will be carried out from the account and within the limits of the allocations approved for these purposes by the founder for the higher education institutions, as well as from other sources, according to the legislation in force.

5. The control over the execution of this order is entrusted to Mr. Anatolie Topala, Secretary General of the Ministry.

Minister **Igor ŞAROV**

APPROVED BY ORDER NO._997_____

FROM__18___SEPTEMBER 2020

NATIONAL ROADMAP ON INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION AND RESEARCH IN MOLDOVA FOR THE YEARS 2020-2025

INTRODUCTION

A high quality education and research system forms a significant strength and a competitive advantage of the country. Higher education institutions (HEIs) - contribute positively to the renewal of society and the development of the economy. In a global environment, competition is increasingly based on an educated workforce and research resources. The production of new knowledge and skills, as well as their efficient use, remain the basis of a country's success in the future. The Ministry of Education, Culture and Research (MECR) has launched a reform of the higher education, research and innovation system, which provides for its development and relaunch on a new administrative and financial basis.

In this context, the National Roadmap on Internationalization of Higher Education aims to respond to the challenges faced by higher education institutions in terms of the quality of vocational training, but also to identify new opportunities to be competitive against international standards, and the national higher education system to have a greater international openness.

The National Roadmap on Internationalization of Higher Education was developed within the ERASMUS + ELEVATE project, reference number: 573921-EPP-1-2016-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP "Elevating the internationalization of higher education in Moldova".

I. ACHIEVEMENTS, TRENDS AND CHALLENGES REGARDING THE INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION

The Republic of Moldova joined the Bologna Process in 2005, the year in which several reforms in the field of higher education were carried out. The main directions for carrying out the reforms have traditionally focused on three priority areas: a) changing the structure of the higher education system, by organizing it in three cycles, introducing the Diploma Supplement and the European Transferable Credit System; b) organizing the internal and external quality assessment and monitoring system and creating a Quality Assurance Agency (currently the National Agency for Quality Assurance in Education and Research - ANACEC) and internal quality management departments at each university; c) connecting the university offer to the labor market requirements by following the professional path of the graduates, creating connections with employers, professionalizing education, etc.

In the context of the objectives set in the Bologna Process and in the perspective of today's globalization, the National Roadmap on Internationalization of Higher Education (hereinafter the Roadmap) is a necessity for the Republic of Moldova, which will support the process of adjusting the the European rigors and standards set out in the Bologna Declaration, but also in

the context of the country's aspirations for European integration. The involvement of the Republic of Moldova in the European academic circuit has determined the enrichment of the academic and scientific horizon in the system, by ensuring a new learning environment, as well as knowledge and understanding of the processes of modernization of higher education at national and international levels.

Internationalization has several components, including the internationalization of university programs and curricula component, the development of joint degree study programs, the promotion of higher education courses / programs in foreign languages, open online courses (MOOCs), education and research projects with partners. foreigners, international academic mobility for students and teachers.

In the Republic of Moldova, the internationalization process was initially manifested by the development of international academic mobility, an objective set in the Bologna Declaration, which aimed *to ensure 20% of mobile students in the European space by 2020*.

Subsequently, thanks to the country's more active involvement in European Union programs: TEMPUS, Erasmus Mundus and later Erasmus +, academic mobility flows increased considerably, with other elements of the internationalization process developing upwards, such as: internationalization of programs and university curricula, implementation of cooperation partnerships in the field of education and research with European universities, etc.

The promotion of academic mobility and the internationalization of higher education in the country is found as an objective in documented by national policies, such as the Education Code (2014), the Education 2020 Strategy (2014), but also in international commitments established by Moldova's aderation to the Bologna (2005) and the signature of the Association Agreement between the Republic of Moldova and the European Union (2014). The normative framework for the promotion of academic mobility in higher education in the Republic of Moldova is regulated by the Framework Regulation on academic mobility in higher education (Government Decision no. 56/2014). The regulation was drafted in accordance with the international rules on academic mobility set out in the Bologna Declaration and subsequently developed in the Leuven / Louvain-la-Neuve Communiqué and in the Mobility Strategy 2020 for the European Higher Education Area (EHEA), (Bucharest 2012). Pursuant to this Regulation and the policy documents from the European space and taking into account the participation of the Republic of Moldova in the Convention on the Recognition of Qualifications Obtained in Higher Education in the Europe Region, signed in Lisbon in 1997, higher education institutions in the country have developed Institutional Regulations.

At present, the opportunities for international academic mobility for students and academic staff in the country are being developed in the context of the following international programs / projects:

(1) *Academic mobility based on international treaties* to which the Republic of Moldova is a party. We mention that currently the Republic of Moldova is a party to about 70 international treaties in the field of education and research, which also contain the size of academic exchanges. The number of scholarships offered abroad based on these treaties is about 6000 scholarships / year, considering the fact that most of them are offered by the Romanian Government, about 5000 scholarships per year. Other countries of destination for young Moldovans under international treaties are: Bulgaria, Slovakia, Czech Republic, Hungary, Baltic States, Russian Federation, Ukraine, Turkey, China, etc. Under these international

treaties, young people in the Republic of Moldova benefit from universities abroad funded by their respective states, monthly scholarships, accommodation in student dormitories, social rights and medical assistance under the conditions provided for local students.

The great challenge and the aspects that require rethinking in the context of the above mentioned mobilities are related to the fact that being offered / requested for the entire study cycle (bachelor, master or doctorate) does not stimulate the return of young people to the Republic of Moldova. Thus, young people with high academic performance leave the Republic of Moldova for 3-5 years, and the chances that they will return to the country are minimal.

Obviously, true academic mobility in the sense conceived within the Bologna Process implies short-term academic mobility (1-2 semesters), carried out in universities and academic centers abroad. Such an opportunity for young people in the Republic of Moldova have in some (2) *International Academic Mobility Programs* / *Projects*, supported by the governments of some states and international organizations.

In this context, we mention: *Scholarships offered by the French Government* and managed through the French Alliance in the Republic of Moldova; *Scholarship programs offered by the US Government*; *Scholarship programs offered by the German Government* through the Academic Exchange Service (DAAD), etc. These offers represent partial scholarships for all 3 cycles of higher education, but also internships or language internships (about *60-100 scholarships per year offered in each program mentioned above*).

The academic mobility programs offered by international and regional organizations, such as the Council of Europe, UNESCO, the *Central European Initiative, the Program (CEEPUS),* etc., are in the same order of ideas.

The Republic of Moldova is a party to the CEEPUS Program since 2010, offering 100 months / scholarships for academic mobility (*incoming students & academic staff*) and having, at the same time, opportunities to benefit from a much larger number of scholarships for (*outgoing students & academic staff*).

Unfortunately, the universities of the Republic of Moldova fail to fully capitalize on the opportunities of this Program, being active in the Program only four (4) higher education institutions in the country: Technical University of Moldova, State University of Moldova, State Pedagogical University "Ion Creanga" , “Alecu Russo” State University of Bălți, etc..

Currently, the key opportunity to promote the internationalization of higher education in the Republic of Moldova, but also to increase the number of international mobilities is offered by the *European Union Program - Erasmus +,* launched in 2014.

The perception of the importance of the Erasmus + Programme for the higher education system in the country is absolutely impossible without mentioning the size of the EU Programmes, which preceded Erasmus +, such as: TEMPUS, Erasmus-Mundus (*short-term mobility), Erasmus Mundus Joint Degree -2017 within the Action I Joint Erasmus Mundus Master's Programs (EMJMD) 23 EMJMD scholarships were obtained*).

During 1994-2013, 83 TEMPUS (institutional capacity building) projects were implemented in the Republic of Moldova with a total value of 43 million euros. The contribution of the TEMPUS Programme remains essential in promoting the reform and modernization of the higher education system and its preparation for accession to the Bologna Process. Within the TEMPUS projects, during the years 1994-2013, about 1000 academic staff from higher education benefited from academic mobility. TEMPUS is a success story for the

Republic of Moldova, being the most sustainable programme to support the higher education reform that has succeeded: curriculum reform, development of university governance, strengthening the 3 cycles of studies - Bachelor, Master, Doctorate; development of the national mechanism for quality assurance in higher education; developing university autonomy and improving the management system of universities; adjusting the training of specialists to the needs of the labor market, creating partnerships between the academic and the economic environment; strengthening the lifelong learning component, etc. Obviously, most of the mentioned actions had a direct, positive influence for strengthening the process of internationalization of higher education in the country.

In 2014, the year when the Erasmus + Programme has been launched, the Republic of Moldova continued to apply for the Jean Monnet action within the Programme. In the period 2010-2018, 17 Jean Monett projects were implemented in the country, these having an inestimable importance in deepening the knowledge about the politics, economic, social and cultural life of the European Union.

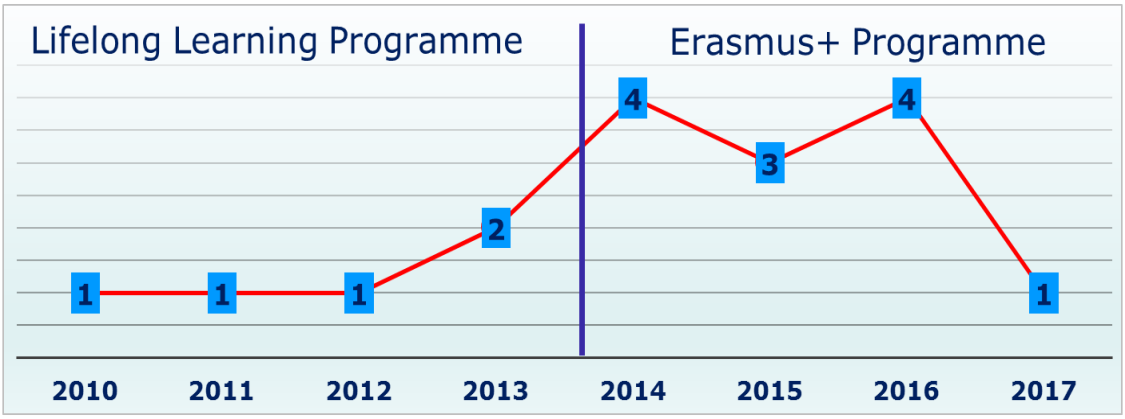

Figure.1. Dynamics of Jean Monnet projects carried out by HEIs in the Republic of Moldova

In 2015, higher education institutions in the country had access to 2 new actions of the Erasmus + Programme, these being Credit Mobility (KA1) and Capacity building (KA2) (former TEMPUS Programme). In the context of the *Key Credit Mobility Action (KA1)*, aimed at promoting the mobility of students and academic staff, higher education institutions in the country have managed to adjust curricula and study programs to European ones, thus promoting the internationalization of higher education in the country. In *Table 1* below we attest a positive dynamic of the involvement of universities in the country in academic mobility projects in KA1, but also the increase in the flow of students and academic staff to universities in the Republic of Moldova.

Tabel 1. Erasmus + international mobility Key action no. 1 Credit mobility, KA1, years 2017-2019

Year	Number of EU-funded projects ***(ICM projects under the Erasmus + programme)***		The capitalization degree of the financial means allocated from European funds **	The results obtained following the realization of these projects in terms of PNAAA implementation	
	Ongoing *	finished		Planned	Realized
2017	0	506 mobilities 65 projects	100%	400 mobilities; 50 of inter-university partnerships	506 mob.(126,5%) 65 projects(130%)
2018	545 mobilities 70 projects	0	abot 70%	400 mobilities; 50 of inter-university partnerships	545 mob.(136,25%) 70 projects (140%)
2019	566 mobilities 134 projects	0	abot 30%	400 mobilities; 50 of inter-university partnerships	566 mob.(141,5%) 65 projects (268%)

* The duration of ICM projects is 24/36 months
** The capitalization degree of the financial means within the ICM Erasmus + projects at the completion stage is about 100%

In the framework of Erasmus +, KA1 most scholarships for students and academics are offered by universities from Romania, Poland, Germany, Greece, Korea, Belgium, the Baltic States, Austria, Turkey, Norway, Bulgaria, Hungary, USA, Hungary, Italy, Armenia.

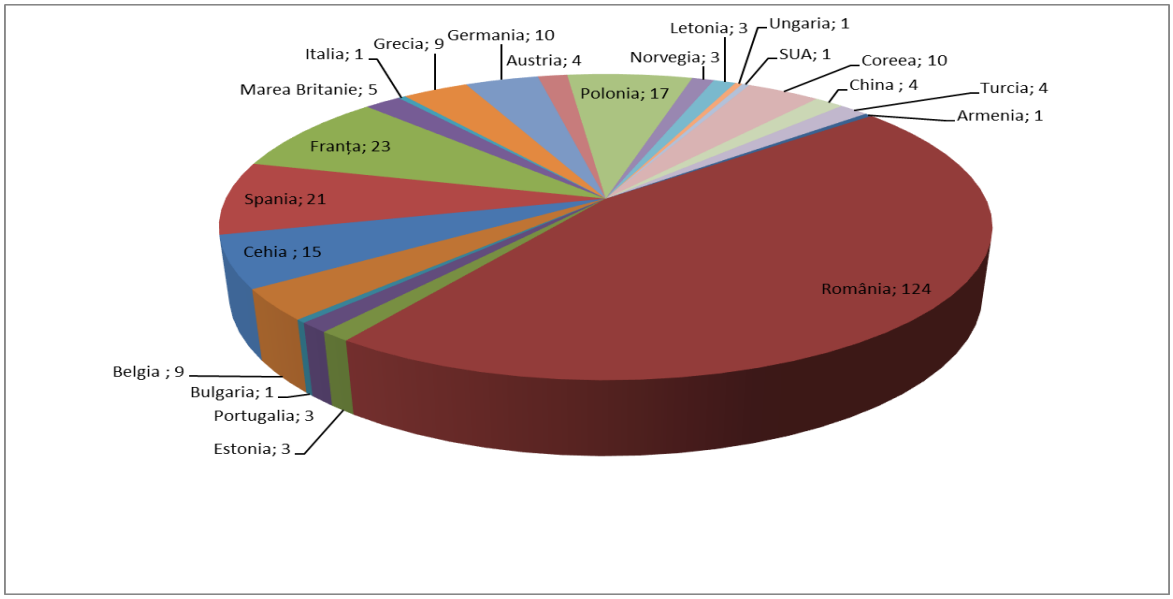

Figure 2. Academic mobility within ERASMUS + programmes, signed inter-institutional agreements, 2015-2017

An important dimension for the internationalization process is the admission of foreign students to the universities of the Republic of Moldova. The prestige of some universities in the country and low tuition fees, compared to those in other European countries, ensures the positive dynamics of the number of foreign students coming to the Republic of Moldova. Thus, in the academic year 2017-2018 we certify a number of 4500 international students, compared to 1500 in 2005 and 2500 in 2010.

The most attractive for international students higher education institution in the country is the State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemitanu", where they study about 80% of the total number of students, mostly from Israel, India, Turkey, USA. Other universities that offer educational services to foreigners are: Technical University of Moldova, Academy of Economic Studies of Moldova, State University of Moldova, Free International University of Moldova, etc.

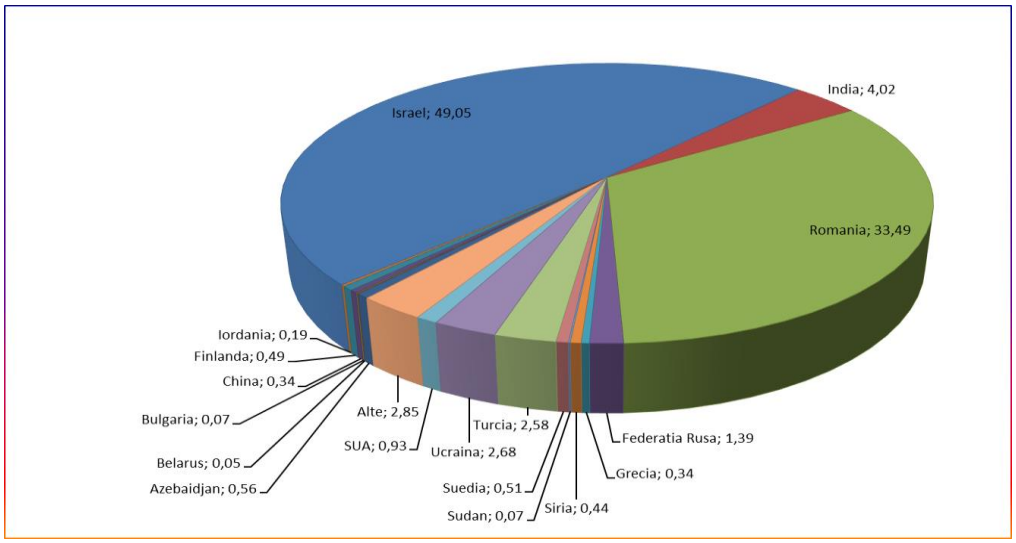

Figure 3. Share of foreign students by country of origin, %, 2017/2018

Currently, there are no integrated analytical reports and statistics, which would present the evolution of the internationalization process of higher education institutions in the Republic of Moldova, or the difficulties regarding the participation of students and academics in the internationalization process. The few existing statistics, regarding the particularities of the internationalization process, are fragmentary and incomplete, the data collection being made only fragmentarily for the multiple international educational programmes and projects.

CURRENT SITUATION OF INTERNATIONALIZATION: SWOT ANALYSIS

Strong points	**Weaknesses**
- the promotion by higher education institutions of internationalization in the University Charter, strategic plans and annual operational plans; - automatic recognition of diplomas of higher education institutions from the Republic of Moldova in foreign countries and by international companies;	- insufficient experience in application of international research and education projects; - Insufficient national and international visibility of many universities, which may lead, in the short term, to a decrease in the number of candidates for national university programs

- updated educational offer, adopted to the requirements of the labor market and compliant with national and international educational standards in many universities in the Republic of Moldova; - implementation of quality assurance mechanisms by universities in the country, experience gained in international projects; - participation in numerous scientific forums and dissemination of the results of scientific researchers; - carrying out various cooperation and partnership activities based on international projects with foreign universities; - increasing the interest of students and academic staff for external mobility; - increasing the number of external mobilities for students and academic staff; - carrying out study programs in languages of international circulation; - development of joint degree study programs with EU partner universities; - creation of subdivisions and teams responsible for internationalization at the level of faculty, department; - conducting optional courses in foreign languages and for students; - personalized services for incoming and outgoing students and academic and non-academic staff.	and, in the medium term, may affect the competitiveness of universities internationally; - Insufficient financial and human resources in promoting international relations and recruiting foreign students; - lack of financial resources and low interest of universities in financial support of the mobility of academic staff and students; - staff remuneration levels well below the level of developed European countries; - insufficient international prestige in the field of research and recognized results; - the absence of universities in the recognized international rankings of universities; - insufficient information of students and teachers regarding the mobility programs they can apply for within the institution; - the lack of institutional mechanisms for the recognition and equivalence of studies obtained during the mobility programs; - lack of training and vocational training seminars in the field of communication, networking, project management, etc. - poor knowledge of international languages; - insufficient number of study programs in international languages; - reduced capacity to attract international students to the study programs offered by the university, targeting especially the countries with a pronounced population increase; - less developed study and accommodation infrastructure compared to the conditions in foreign universities; - the passivity of a large number of students and teachers on internationalization
Opportunities	**Risks**
- increasing the emphasis of national policies to promote innovation in the creation and provision of international education; - encouraging academic staff through institutional policies in order to incorporate the international dimension into curricula and course content; - broadening the range of international mobility for academic staff and students through projects financially supported by the EU through Erasmus +, H2020, CEEPUS and other international programs; - providing assistance, financial and technical support from international donors (USAID, AUF, AIDS, etc.);	- Insufficient budgetary funding for higher education in recent years may lead to the allocation of insufficient funds for the academic process; - insufficient capacity of universities to identify and obtain alternative financial sources for the budgets of the institutions, which would allow the support of academic mobility programs; - incomplete national legislation to encourage and stimulate the attraction of European funds for the endowment of educational institutions;

- extension of geography: export and import of services through academic and research mobility; - expanding external partnership relations with prestigious institutions with a similar profile; - providing studies for students in all cycles by developing joint study programs in partnership with EU universities; - application for obtaining various national and international resources and funds.	- the exodus of highly qualified academics is a potential risk, especially in the case of young academics; - excessive bureaucracy in the administration of international projects; - lack of motivation of students and academic staff to use / study in foreign languages; - procedures, often bureaucratic, regarding the residence permit and visas for foreign students; - low internationalization level of public services; - the large number of public universities in relation to the country's population and the risk of not having foreign students in small universities; - low internationalization spirit and weak attitude towards intercultural experiences.

Chapter II. Specific priorities and objectives in the National Roadmap on Internationalization of Higher Education

The main aim of the National Roadmap on Internationalization of Higher Education (hereinafter the National Roadmap) is to increase the quality of higher education, in the context in which it has to face new challenges regarding the competitiveness of its students in the global labor market.

In order to achieve the goal stated in the National Roadmap, the internationalization of higher education in the Republic of Moldova focuses on the following priorities:

Priority no.1. Development of the policy framework for ensuring the internationalization processes of higher education.

Priority no.2. Strengthening human capacities (academic and administrative staff) to promote international cooperation and internationalization in the field of higher education.

Priority no.3. Internationalization of higher education programs and continuous modernization of the university curriculum, increasing the number of joint degree study programs with institutions abroad and the number of programs in languages of international circulation.

Priority no.4. Increasing the number of domestic students involved in the internationalization process, as well as the number of foreign students studying in the Republic of Moldova.

Priority no.1 – Development of the policy framework for ensuring the internationalization processes of higher education.

The internationalization process can be successfully implemented only if the existing legal and technical barriers in the field of taxation, labor, visas and other regulations for the implementation of all aspects of internationalization of higher education are removed. Otherwise there is a real possibility of losing the enthusiasm and involvement of universities and students in this process, despite the support provided by international funds for the implementation of internationalization. Thus, the elaboration and implementation of institutional internationalization strategies and communication with the MECR regarding the improvement of the political framework in the field will provide the possibility to eliminate the barriers mentioned above. To this end, the creation and maintenance of a common portal "Study in Moldova" will increase the visibility of national universities internationally.

Specific objectives / Priority actions:

1) Evaluation of the general policy / normative framework of the existing higher education from the perspective of the internationalization processes of HEIs in the Republic of Moldova.
2) Updating the political framework to ensure the internationalization processes of higher education.
3) Elaboration / adjustment / revision of the internationalization strategies / plans of the HEI in the context of eliminating the barriers in the implementation of internationalization.
4) Reviewing the criteria and indicators regarding the internationalization dimension of education and research in the external and internal evaluation procedures of the quality of study programs.
5) Creation and promotion of a single portal "Study in Moldova".

Expected results:

1) The adjusted political and normative framework in order to facilitate and stimulate the internationalization of higher education.
2) 80% of HEIs have developed policy documents and normative acts with internal applicability (derived from national and international ones) to support internationalization of higher education.
3) 80% of HEIs included criteria and indicators on the international dimension of education and research in the external and internal quality assessment procedures of higher education programs.
4) 80% of HEIs have institutional internationalization strategies / plans.
5) Portal "Study in Moldova" created.

Priority no. 2 - Strengthening human capacities (academic and administrative staff) to promote international cooperation and internationalization in the field of higher education

The internationalization of higher education is a necessary condition for higher education institutions to have a greater international openness, as well as in this context the increase of the quality of education and research. Thus, the university and administrative staff represent the key factor in the implementation of internationalization, but also their great responsibility for obtaining the expected results.

Specific objectives / Priority actions:

1) Development and approval of institutional strategic plans for the mobility of academic and administrative staff.
2) Inclusion of internationalization indicators in the recruitment process of university staff.
3) Development and implementation of language programs for academic and administrative staff.
4) Development of programs to finance the international mobility of academics and administrative staff.

5) Elaboration of plans regarding the attraction of academic staff from abroad in the study process in the Republic of Moldova and the training of national university staff at universities abroad.

Expected results:

1) Most universities have developed strategic mobility plans for academic and administrative staff.
2) Universities have introduced internationalization indicators in the recruitment of university and administrative staff.
3) Academic and administrative staff are able to communicate in English or other languages of international circulation.
4) At least 5% of the total number of academic and administrative staff participating in international mobility are financially supported by national universities.
5) At least 1% of the total number of national academics will hold courses in foreign universities and respectively the same number of foreign academics will be invited to national universities.
6) Improved services provided by administrative staff in relation to international students. Number of staff motivated for internationalization.

Priority no.3 - Internationalization of higher education programs and continuous modernization of the university curriculum, increasing the number of joint degree study programs with institutions abroad and the number of programs in languages of international circulation.

The quality of education and research requires universities in the country and abroad to participate in joint degree study programs and joint research projects. The evaluation of the educational offer and the determination of the attractive areas for study programs and joint research projects will allow a more active visibility and participation in the European Higher Education Area of the national universities.

Specific objectives / Priority actions:

1) Encourage teaching in languages of international circulation by providing financial and other support to higher education institutions.
2) Initiation of projects to mobilize skills and motivate academics in the context of developing joint degree study programs with higher education institutions from abroad.
3) Analysis of the institutional possibilities for the development of joint degree study programs relevant to foreign students.
4) Reviewing the educational offer and elaborating the plan for the development of higher education study programs in attractive areas in terms of employment capacity and mobility of international students.
5) Development and implementation of joint degree study programs through partnerships with international higher education institutions and in particular with high quality institutions.

6) Establishing partnerships with international universities in order to continuously update higher education programs and university curricula.

Expected results:

1) Increasing number of study programs in languages of international circulation.
2) Joint degree study programs with international higher education institutions and motivated university staff for the development of the respective programs.
3) Development plan for joint degree study programs relevant to foreign students based on the skills and motivation of academic staff.
4) Revised / adapted educational offer according to the employment needs and mobility of international students.
5) Bachelor's, master's and doctoral study programs evaluated from the perspective of internationalization and their compatibility with similar study programs, offered by EU universities, adjusted to the European Qualifications Framework.

Priority no.4 – Increasing the number of domestic students involved in the internationalization process, as well as the number of foreign students studying in the Republic of Moldova

Specific objectives / Priority actions:

1) Promoting the support system for international students and minimizing barriers for foreigners entering national higher education.
2) Adoption of the minimum set of higher education programs, which would be offered to international candidates by each higher education institution and branding of the programs as part of the national offer.
3) Ensuring the systematic and strategic promotion of higher education programs to attract international students.
4) Elaboration of a marketing strategy and recruitment of foreign students who want to follow a complete cycle of studies, adapted for certain study programs in English / French, etc.
5) Development of a support system for local and international students in order to integrate internationalization in to teaching and scientific process.
6) Providing programs or workshops for exploring the country and national culture.
7) Promoting mobility offers abroad for students from the Republic of Moldova.

Expected results:

1) Increasing number of international students within national education system.
2) Institutional strategies developed for marketing and recruiting the international students.
3) Support system developed by the HEI for finternational students (*reception service at the airport* / train station, support system such as *"buddy system"*, residence permit facilitation service, etc.)
4) Opportunities for international students of multicultural education, by promoting common university events, facilitating the exploration of the national heritage of the Republic of Moldova, knowledge of popular traditions and customs, etc.

5) Increasing degree of attractiveness of HEI for international students, who want to follow a complete study cycle, by introducing new study programs and / or modules in Romanian / English / French, etc.
6) Transparent offer of academic and cultural mobilities to higher education institutions abroad.

CHAPTER III. IMPLEMENTATION, MONITORING AND EVALUATION OF THE ROADMAP

The successful implementation of the National Roadmap, which contains public policies with a high degree of complexity, requires the detailing of the objectives and the planning of the actions provided by it, the coordination of the implementation actions and the monitoring of the activities carried out. In order to determine the extent to which the planned actions lead to the expected results, a regular evaluation of the implementation of the National Roadmap is required.

3.1 PLANNING THE IMPLEMENTATION OF THE ROADMAP

The primary responsibility for the implementation of the objectives and actions specified in the National Roadmap belongs to the higher education institutions, the monitoring of the implementation belongs to the Ministry of Education, Culture and Research. The National Roadmap sets out objectives and identifies actions that fall within the remit of other central public authorities, such as the Ministry of Health, Labor and Social Protection, the Ministry of Agriculture, Regional Development and Environment, the Ministry of Foreign Affairs and European Integration, the Ministry of Defense, The Ministry of Internal Affairs, which will also contribute to its implementation.

The process of the National Roadmap's implementation will be organized both on the basis of the political documents in force and by operating normative changes.

The objectives set out in the National Roadmap will be included in the Strategic Development Plans of universities and central public authorities, and their implementation will be planned and achieved through strategic planning documents at ministry level, in particular the Medium-Term Budgetary Framework (MTBF), budget and annual action plan.

The strategic planning documents will detail the specific objectives / priority actions, will stipulate the implementation deadlines, the responsible institutions, the funding sources and the monitoring indicators.

3.2. FUNDING THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE ROADMAP

The implementation costs of the following Roadmap are difficult to estimate in the absence of additional details on how to specifically implement priority actions. Consequently, the exact costs for the implementation of the Roadmap will be estimated by the Ministry of Education, Culture and Research and other central public authorities in the strategic planning process, in particular in the development of the Medium-Term Budget Framework and budget programs, as well as in the process of prioritizing funding requests from development partners.

The financing of the implementation processes of the Roadmap will be carried out from the state budget, but also by attracting grants, funds, sponsorships and other legal sources, the emphasis being on the budgeting methodology based on programs and performance.

Even if the exact implementation costs for the Roadmap can only be presented in the operational planning process, the overall expenditure framework can be estimated, starting from the costs estimated in the budget planning in the Sectoral Expenditure Strategy of the Medium Term Budget Framework for the years 2020-2025 and external assistance projects scheduled for the next few years.

International students can study in the Republic of Moldova based on scholarships offered by the programs of cooperation and academic mobility (ERASMUS +, Jean Monett, CEEPUS, DAAD). The scholarships offered by our country according to the international treaties to which the Republic of Moldova is a party are coordinated by the Ministry of Education, Culture and Research. Under these treaties, the Republic of Moldova offers places for admission to studies with funding from the state budget to citizens of the following countries: Bulgaria, Slovakia, Czech Republic, Romania, Hungary, Baltic States, Russian Federation, Ukraine, Turkey, China, etc.

3.3. MONITORING AND EVALUATION OF THE NATIONAL ROADMAP

In the context of the implementation of the National Roadmap, the process of monitoring the implementation of actions and evaluating the results obtained will be carried out. The monitoring and evaluation process ensures that the priority actions of the Roadmap are undertaken and that they lead to the achievement of the specific objectives set out in it.

The Ministry of Education, Culture and Research will coordinate all actions set out in the Roadmap for a long-term and short- and medium-term planning processes. The implementation monitoring will be done permanently with the elaboration of the annual reports. These reports will analyze the extent to which the priority actions set out in the Roadmap are detailed, planned and implemented.

The degree of achievement of the expected results will be evaluated based on the indicators presented in the table below.

Annex to the Roadmap

Performance indicators for achieving the specific objectives of the National Roadmap on Internationalization of Higher Education and Research by 2025

Nr.	Indicators	Target reference year 2020	Intermediate target to 2023	The final target to 2025
1.	Number of documents reviewed	0	5	7
2.	Number of approved institutionalization strategies / internationalization plans	5	10	20

3.	Number of HEIs, which included criteria and indicators on the international dimension of education and research in the external and internal quality assessment procedures of study programs.	10	15	20
4.	Number of HEIs with strategic plans for the mobility of academic and administrative staff	0	10	20
5.	Number of HEIs that have introduced indicators of internationalization in the recruitment of academic staff	0	10	20
6.	Rate of academic and administrative staff with foreign language skills	5%	8%	10%
7.	Rate of national and international academics participating in international mobility	1%	3%	5%
8.	Rate of study programs in international languages	1%	3%	5%
9.	Number of joint degree study programs	2	20	30
10.	Rate of number of course units taught in international languages	1%	3%	5%
11.	Rate of number of students listening to course units in international languages	0,1%	2%	3%
12.	Rate of students participating in joint degree study programs	0,1%	2%	3%
13.	Rate of national students participating in academic mobility	1%	3%	4%
14.	Rate of international students pursuing higher education in the Republic of Moldova	0,1%	0,2%	0,3%
15.	Number of international agreements signed with ministries / universities abroad	10	30	40